

EURO ARGUS
VANDEKEYBUS
22400

90
years

auxipress

Media Monitoring & Analyses

dS De
Standaard

De Standaard

01.04.2009

Circulation: 102280

172f8a

Page: 35

489

Vrijbuitterij als exportproduct

Naakt op scène, een levende baby en zakken potaarde. Choreograaf Wim Vandekeybus moest er voor 'Black Biist' in Göteborg hard voor knokken.

PODIUM

VAN ONZE MEDEWERKER

WOUTER HILLAERT

GÖTEBORG | Het operagebouw van Göteborg zegt alles over de zeventiende-eeuwse havenstad zelf. Het moderne gebouw, dat pas in 1994 tussen de havenkranen verrees, heeft de vorm van een schip. De spitse boeg kenmerkt het vooruitgangsgeloof en de ambitie waarmee Göteborg concurrent Stockholm altijd naar de kroon heeft gestoken. Vernieuwing staat daarbij voorop. Terwijl de Zweedse hoofdstad boogt op haar klassieke danstraditie, is Göteborgs Opera er trots op dat het zijn balletensemble sinds twee jaar heeft omgevormd tot een eigentijds gezelschap.

De man die dat verwezenlijkte heet Johannes Öhman. 'Met ons nieuwe *contemporary dance*-profiel moesten we wel eens Wim Vandekeybus binnenhalen. Zijn expressieve, erg lijfelijke stijl is in Zweden ongezien. We hebben hier wel een paar vernieuwende choreografen die alternatieven zoeken voor de neoklassieke balletdans, maar zij krijgen te weinig steun. Op dat vlak zie je dat de Vlaamse regering veel meer moeite doet. En dat dat loont.'

De bijna duizend operaliefhebbers van die avond, erg divers in leeftijd en sociale achtergrond, trekken inderdaad grote ogen bij *Black biist*. Vandekeybus' dansante encenering van Jan Decortès *Oedipus*-bewerking *Bêt noir* (1999) is één grote beeldenstorm.

Oedipus wordt gefotobliksemd tegen twee witte schermen, waar zijn schaduw op blijft plakken. Zijn raadgever Kreoon komt op in een leren motorpak met helm, waarop een andere danser ironisch begint te rikketikken met drumstokjes. Het strafste beeld is nog dat van de Sfinx: een majestueuze Afrikaanse totempaal, die bij nader inzien bestaat uit twintig samengevouwen dansers die langs ijzeren haken langzaam naar beneden kronkelen.

Aan de lichte wrijving waarmee de Göteborgse danscompagnie de impulsieve vechtdans van Vandekeybus uitvoert, zie je dat ze het op zijn repetities niet onder de markt hadden. 'Het was een shockervaring', bevestigt Vandekeybus. 'Ik laat mensen graag op zichzelf werken en zoeken, als in een tuin waarin alles tegelijk groeit. Dat zijn ze hier niet gewoon. De Pool die de verteller speelt, is in dertien weken repetitie vier keer vastgelopen. Maar sommigen ontdekten een heel nieuwe wereld en hebben erg grote stappen gezet.'

Vandekeybus zelf leerde dan weer veel bij over de mechaniek van grote buitenlandse instituten. Van de vakbonden moest hij stipt om zes uur 's avonds stoppen met repeteren, wat voor Vlaamse makers zowat gelijk staat aan amputatie. 'Echt spannend werd het toen ik voor de jonge Oedipus een baby'tje wilde. Eén technicus kon dat niet aanzien, en dan kun je dus op je kop gaan staan. Op dat vlak is er in Zweden gewoon te

veel democratie. Uiteindelijk heb ik tijdens de eerste opvoeringen ons zoontje van twintig dagen onder die broedlamp gelegd. Twee vingertjes bewoog die, en je hoorde één zucht door het hele auditorium. Voor de rest van de speelreeks gebruiken ze nu een pop.'

Ook staat ergens in Decortès tekst dat 'ze danste in unne flikker'. Maar in het ooit zo vrijgevochten Zweden hebben ze intussen een ander idee over naakt op scène. 'Als iemand naakt danst en weer afgaat, moet de hele backstage geëvacueerd worden voor diens persoonlijke intimiteit. Zelf wou ik twee mannen en twee vrouwen naakt, maar iedereen kwam met tangaslips en vleeskleurige fakeoplossingen aandraven. En dan moet je weten dat wie naakt danst, honderd euro per avond meer krijgt. Met de nodige diplomatie van Johannes heb ik dan toch mijn zin gekregen.'

Wat Vandekeybus er niet door kreeg, was de potaarde waaronder hij die naakte dansers wou bedelven. Te veel stof voor de machinerie in de nok, vond de techniek. 'Dan zijn ze met vijf man drie weken lang bezig geweest om fake zand te maken, dat ze bovendien moesten schilderen.' Vandekeybus kan erom lachen. Het heeft zijn succes ook niet verhinderd. Aan het slot van *Black biist* springt vooral het jongere publiek recht voor een staande ovatie. 'Nooit vertoond in Göteborgs Opera', luidt ook de slotsom in de krant *Dagens Nyheter*. 'Wereldklasse.'

'Black biist' rondt deze week zijn speelreeks af in Göteborg en is volgend seizoen mogelijks te zien bij Bozar, Brussel.

